

відповідальних за маркетингові функції, прогнозування діяльності компанії, формування майбутньої концепції розвитку.

Можна очікувати, що в майбутньому інтелектуалізація, інформатизація, креативність процесів в управлінні та стратегічному розвитку суб'єктів господарювання буде лише посилюватись, але вже з акцентом на домінування світової циркулярної та соціально-орієнтованої економіки.

Список використаної літератури:

1. Дзуліт З.П., Стасів Н.В., Терно Р.М. Сутнісна характеристика та основні принципи холистичного управління. *Ефективна економіка*. 2019. № 3. URL: <http://ojs.dsau.dp.ua/index.php/efektyvna-ekonomika/article/view/1865>.
2. Брюховецька Н.Ю., Богуцька О.А. Інтелектуалізація підприємств: підходи, сутність, структура. *Економічний вісник Донбасу*. 2020. № 1 (59). С. 92-100. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/170203>.

*Ковальчук А.М., к.е.н.,
доцент кафедри економіки повітряного транспорту,
Національний авіаційний університет, м. Київ*

*Сафонік Н.П., к.е.н.,
старший викладач кафедри економіки повітряного транспорту,
Національний авіаційний університет, м. Київ*

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УМОВАХ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ

В умовах шокових трансформацій економічних суб'єктів під час криз (зокрема в умовах війни) виникають проблеми забезпечення економіки саме людським капіталом та його подальшої інтелектуалізації. Інтелектуалізація людського капіталу є комплексним явищем сучасного неоіндустріального етапу розвитку суспільства, яке зазнає негативних впливів під час активних військових дій не лише на національному українському рівні, але й на міжнародному рівні економічних систем. Саме тому формування стратегії інтелектуалізації людського

капіталу в умовах стійкого розвитку післявоєнної відбудови має бути одним із пріоритетних завдань економічних дискусій на національному та міжнародному рівні.

Процеси трансформації трудових ресурсів у людський капітал потребують переходу до нової парадигми розвитку людського капіталу в динамічному середовищі економіки знань. Таке явище враховує зростаюче значення індивідів, політичного капіталу, громадянського суспільства у процесах трансформації людських ресурсів у стратегічно необхідну компоненту інтелектуального капіталу. Інтелектуалізація людського капіталу відображає новий соціо-економічний простір розвитку суспільства, де відбувається акцентування уваги на мобільності індивідів у глобальному економічному вимірі [1]. Інтелектуалізація людського капіталу на мікрорівні відбувається під впливом розвитку інновацій, які активно впроваджують та використовують підприємства. Активність підприємства у сфері розроблення, комерціалізації чи застосування інновацій є однією з основних детермінант формування конкурентоспроможності та ефективності його стратегічного розвитку [2]. Саме тому досить актуальним є сьогодні необхідність розгляду процесів інтелектуалізації людського капіталу через стратегічний вимір. Загальну схему формування стратегічних орієнтирів інтелектуалізації людського капіталу запропонували [3] (рис.1), поділивши її на три етапи.

Вважаємо, що в умовах даного етапу розвитку національної економіки та впливу на неї війни, така схема залишається актуальною, але потребує детального вивчення та уточнення факторів зовнішніх впливів, зокрема наслідків війни та умов економіки військового часу. Саме такі нові чинники є причинами проблем формування стратегії інтелектуалізації людського капіталу на мікро, макро та міжнародному рівнях економіки.

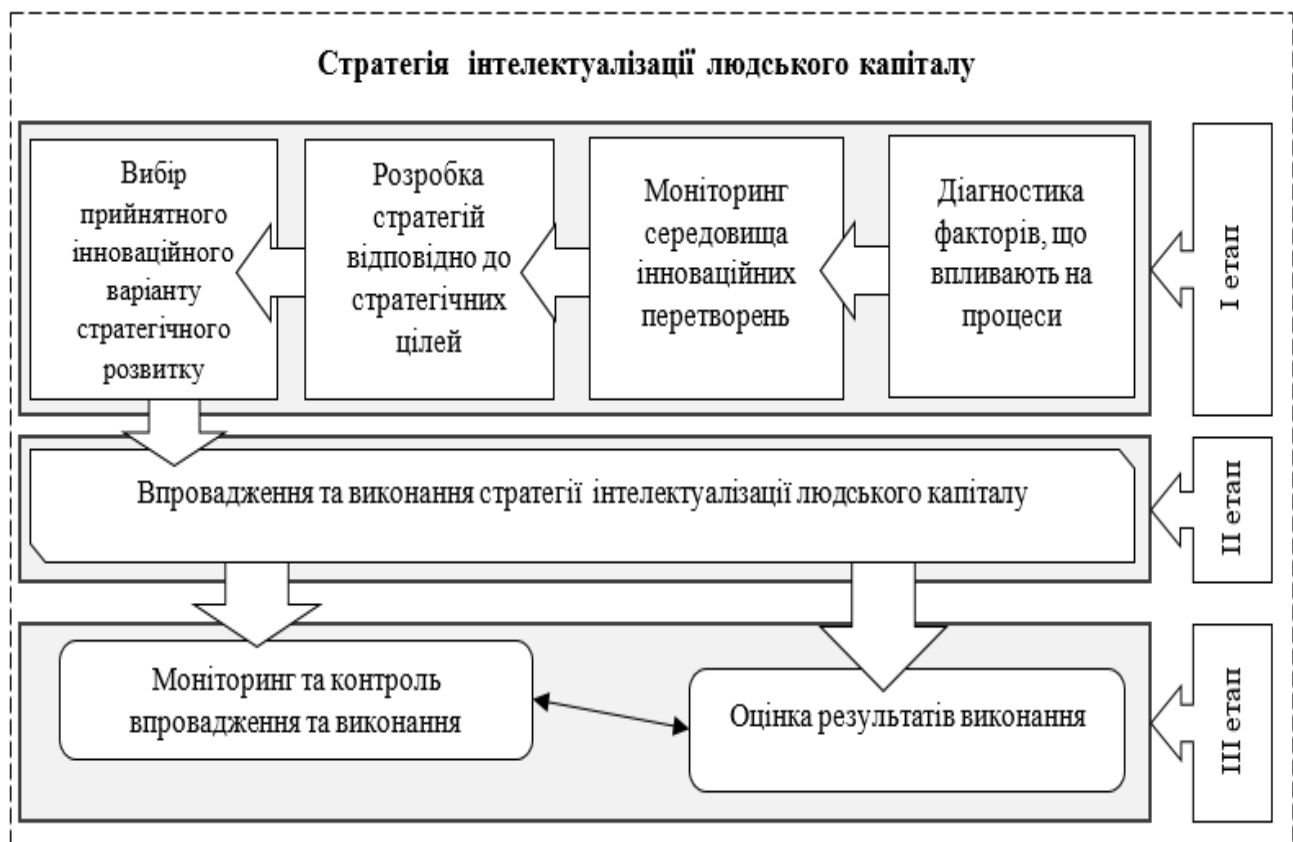

Рис. 1. Загальна схема формування стратегічних орієнтирів інтелектуалізації людського капіталу [3].

До них можемо віднести:

- міграція (у тому числі вимушена) населення у зв'язку з війною;
- гальмування процесів розвитку індивідуальних компетенцій, навичок та накопичення фахових знань у зв'язку із руйнуваннями інфраструктури (зокрема закладів освіти), підприємств та міст;
- переорієнтація економіки країни із напрямку «до стійкого розвитку» у напрямі «забезпечення економіки війни»;
- розпорощення інтелектуальних кадрів між галузями, регіонами та країнами із великою ймовірністю неповернення у довоєнний стан;

- недостатність фінансування розвитку інтелектуальних навичок та зміна пріоритетів використання інвестиційних та фінансових ресурсів під час війни до фізичної відбудови;
- відтік міжнародного інтелектуального капіталу та акцентування уваги вітчизняних підприємств та забезпеченні безпеки;
- складність проведення оцінки та аналізу рівня інтелектуалізації людського капіталу через часткову зміну пріоритетів від сталого розвитку до повоєнного відновлення.

Таким чином, формування стратегії інтелектуалізації людського капіталу зіткнулося із новими проблемами сучасних реалій українського економіки. Проте, не зважаючи на проблеми, зауважимо, що саме необхідність післявоєнного відновлення економіки країни є ключовим поштовхом розвитку процесів інтелектуалізації людського капіталу на індивідуальному рівні, що дозволить пришвидшити перехід від економіки війни до економіки сталого розвитку. Вдалі підходи, щодо управління такими проблемами дозволять їх перетворити у мотиви до розвитку та формування сильної економіки стійкого розвитку, яка буде займати належний щабель у глобальному економічному просторі.

Список використаної літератури:

1. Прохорова, В. В., Мних, О. Б., & Гузенко, І. Ю. (2021). Людський капітал підприємства у глобальному просторі економіки знань; *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2021. №2. С.115-124.
2. Вовк О.М., Ковальчук А.М., & Гончарова Н. В. (2020) Адаптивні технології ресурсного забезпечення інноваційної діяльності підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 42. С.151-155. <https://doi.org/10.32843/infrastructure42-26>.
3. Kuzior, A., Arefieva, O., Kovalchuk, A., Brožek, P., & Tytykalo, V. (2022). Strategic Guidelines for the Intellectualization of Human Capital in the Context of Innovative Transformation. *Sustainability*, 2022. 14(19), 11937.